

Rozhovor 18

Nieko povedal:

„Ibn Muqri recituje Korán správne.“

Rumi povedal: Áno, správne recituje

(vonkajšiu) formu Koránu, ale nemá žiadne poznanie jeho významu.

To je dokázané skutočnosťou,

že keď sa ho pýtajú

na jeho význam,

nedokáže odpovedať.

Slepo recituje.

Je to ako keď sa deti

hrajú s orechmi.

Ponúknete im samotné jadro

alebo olej z orechov

a oni to odmietnu, hovoriac:

„Orech je to,

s čím sa hráme na stole.

Toto nerobí žiaden zvuk

a netočí sa to.“

Nevymenili by

ani stovky tisíc klenotov

za ten jediný orech.

Božských klenotníč je mnoho

a aj Božských náuk

je mnoho.

Ak recituje tento Korán

s poznaním,

prečo odmieta

ten druhý, večný Korán?

Raz som vysvetľoval

jednému učiteľovi Koránu:

Korán hovorí:

„Keby more bolo atramentom

pre Slová môjho Pána,

tak by sa to more minulo

skôr,

než by Slová môjho Pána

boli všetky vyslovené.“

A teraz,

s 50 nádobkami atramentu

človek môže skopírovať

celý tento Korán.

Korán je iba symbol

Božského poznania

a všetkého poznania

prislúchajúceho Bohu.

Lekárnik dáva štipku lieku na kúsok papiera.

Nepoviete, že „celá lekárň je na tomto papieri.“

To by bolo bláznovstvo.

Napokon,

v časoch Mojžiša, Ježiša

a iných prorokov

Korán existoval.

Božia reč existovala,

ale nebola v arabčine.

Vysvetľoval som to

tomu učiteľovi Koránu

týmto spôsobom,

ale videl som, že

to nezanechalo žiaden dojem

a tak som ho nechal odísť.

Hovorí sa,

že v časoch Proroka,

každý kto poznal jednu Súru

alebo len polovicu Súry

naspamäť, bol nazývaný

veľkým človekom

a ukazovali na neho:

„Pozná Súru naspamäť.“

odvtedy, v ten deň

zhltnú Korán.

Zhltnúť bochník chleba

alebo dva, je zaiste

veľký počin.

Ale ľudia, ktorí vkladajú

chlieb do svojich úst

bez jeho prežutia

a potom ho znovu vyplŕujú,

môžu takýmto spôsobom

zhltnúť aj tisíce ton.

No aj tak je to dobrá vec.

Boh zapečatil oči

niektorých ľudí,

aby mohli zlepšovať

tento svet.

Keby nikto nebol slepý

voči onomu svetu, potom

by tento svet bol prázdny.

Je to práve táto slepota,

ktorá dáva vzniknúť

kultúre a pokroku.

Pozrite na deti,

ľahkomyselne dospievajú

a stávajú sa vysokými,

ale keď ich úsudok dosiahne dospelosť, prestanú rásť.

Takže príčina a dôvod civilizácie je slepota a príčina zničenia je zrak (videnie).

To čo hovorím,

je motivované

jednou z dvoch vecí:

Buď hovorím zo závidi

alebo hovorím zo súcitu.

Boh zakazuje,

aby to bolo závidieť!

Je hlúpe závidieť

dokonca aj tým,

ktorí sú hodní závidi,

takže ako môžeme závidieť

niekomu, kto za to nestojí?

Nie, hovorím

z veľkého súcitu

a milosrdenstva,

pretože si želim pritiahnúť

vás k pravému zmyslu.

Traduje sa jeden príbeh

o človeku na pútnickej ceste,

ktorý sa zrútil na púšti,

premožený smädом.

Náhle v diaľke uvidel

malý a otrhaný stan.

S námahou došiel až tam

a keď uvidel mladé dievča,

zaplakal:

„Som hosť!

Dosiahol som svoj cieľ!“

Keď to povedal,

posadil sa a požiadal o vodu.

Ona mu priniesla vodu,

ktorá bola teplejšia než oheň

a slanšia než soľ,

a po ceste od pier ku hrdlu

spálila každú čiastočku.

Ten muž sa

z mimoriadneho súcitu

obrátil na tú ženu, hovoriac:

„Som ti zaviazaný za pomoc,

ktorú si mi poskytla.

Vytryskol vo mne súcit.

Počúvaj, čo ti poviem.

Hľa, Bagdad je neďaleko

a tiež Kufa a Wasit
 a ostatné (mestá).
 Tam nájdeš hojnosť
 sladkej, studenej vody,
 jedál rozličného druhu,
 kúpele, luxus,
 hojné rozkoše.“
 A popisoval
 potešenia tých miest.
 O malý moment
 prišiel na scénu beduín,
 ktorý bol manželom tej ženy.
 Uprostred noci
 ten hosť spal
 mimo stanu.
 Žena prehovorila
 k svojmu manželovi:
 „Počul si všetky tie príbehy,
 ktoré náš hosť povedal?“
 A zopakovala
 svojmu manželovi
 všetky hosťove opisy.
 „Nepočúvaj tieto veci,“
 odvetil beduín.
 „Na svete
 je mnoho závistlivých ľudí.
 Keď vidia, ako ostatní
 žijú pokojný život v hojnosti,
 závidia im a chcú
 ich poslať potulovať sa preč,
 aby ich zbavili ich šťastia.“
 A tak je to s mnohými ľuďmi.
 Keď im niekto
 z čistého súcitu ponúka
 malú radu,
 vidia v tom závisť.
 Ak sú ale v človeku počiatky,
 nakoniec obrátia svoju tvár
 k pravde.
 Ak odo dňa
 Prvotného dohovoru
 boli pokropení čo i len
 kvapkou, nakoniec
 ich tá kvapka vyvedie
 von z chaosu a biedy.
 Poďte teda!
 Ako dlho budete
 od nás vzdialení
 a odcudzení?
 Ako dlho uväznení

v chaoze a smútku?
 A čo by sme mali povedať
 ľuďom,
 ktorí nikdy predtým nepočuli
 o príbehoch ako je tento,
 dokonca ani
 od vlastného učiteľa?
 Pretože veľkosť nikdy
 nepočula ich predkov,
 neznesú, keď počujú,
 ako sú veľkí oslavovaní.
 Hoci čeliť pravde nie je
 najskôr atraktívne, čím dlhšie
 ju človek nasleduje,
 tým sladšou sa stáva.
 Toto je protiklad
 vonkajších foriem,
 ktoré nás spočiatku okúzlia,
 ale čím dlhšie ste s nimi
 a uvažujete,
 že to je všetko, čím sú,
 tým chladnejší ste.
 Čím je forma Koránu
 v porovnaní s jeho zmyslom?
 Spýtajte sa muža či ženy:
 aká je ich forma
 v porovnaní
 s ich zmyslom?
 Ak zdravý rozum (dôvtip)
 toho človeka zomrie,
 potom im nedovoľíme
 stratiť v našom dome
 ani len chvíľu.
 Náš Majster, Shams,
 kedysi vyrozprával príbeh:
 Jedna veľká karavána
 putovala k vzdialenému
 mestu. Počas svojej cesty
 objavili nejaké miesto
 bez známkov osídlenia a vody.
 Náhle prišli k studni
 bez vedra.
 A tak zobrali kotlík
 a nejaký povraz
 a spustili ten kotlík
 dole do studne.
 Hore vytiahli len povraz,
 ale kotlík sa odtrhol.
 Spustili dole ďalší,
 ale aj ten sa odtrhol.

Potom na ten povraz
 priviazali ľudí z karavány
 a spúšťali ich dole do studne,
 ale aj oni mizli.
 Bol tam jeden človek
 s veľkým srdcom.
 Ten povedal:
 „Ja pôjdem dole.“
 Spustili ho teda dole.
 Bol takmer na dne studne,
 keď sa náhle objavil
 hrozný čierny netvor.
 „Nikdy neuniknem,“
 zamyslel sa ten muž.
 „Dovoľ mi ale aspoň,
 ponechať si svoj rozum
 a zmysly,
 aby som videl,
 čo sa bude diať.“
 „Nerob z toho dlhý príbeh“,
 odpovedal čierny netvor.
 „Si môj väzeň.
 Neunikneš,
 ak mi nedáš
 správnu odpoveď.
 Nič iné ťa nezachráni.“
 „Pýtaj sa“, odvetil muž.
 „Kde je najlepšie miesto?“
 Spýtal sa netvor.
 „Som väzeň,
 som bezmocný“,
 uvedomil si ten muž.
 „Ak poviem Samarkand
 alebo Bagdad,
 mohol by som uraziť
 jeho vlastný domov.“
 Potom prehovoril nahlas:
 „Najlepšie miesto na život
 je všade, kde sa cítíme doma.
 Ak je to vo vnútri Zeme,
 potom je to najlepšie miesto.
 Ak je to myšacia diera,
 potom je to najlepšie miesto.“
 „Dobre, dobre povedané!“
 Zvolal netvor.
 „Unikol si.
 Si jeden z milióna.
 Teraz ťa nechám ísť
 a vyslobodím ostatných
 vďaka tvojmu požehnaniu.

Od tohto okamihu
už neprelejem žiadnu krv.
Udeľujem tento dar
všetkým ľuďom sveta
z lásky k tebe.“
A potom dal ľuďom
z tej karavány vodu,
aby nasýtili svoje potreby.
Účel tohto príbehu
je obsiahnutý
v jeho vnútornom zmysle.
Môžeme ten istý zmysel
vyjadriť aj inou formou,
ale milovníci
tradičných foriem
prijmú túto verziu.
Je ťažké s nimi hovoriť.
Ak povieme tieto isté slová
v inom podobenstve,
nebudú naslúchať.
Rozhovor 19
Rumi povedal: ktosi povedal
Taj al-Din Quba'iovi:
„Títo lekári bohoslovnia
(teológie) žijú medzi nami
a zbavujú ľudí ich
náboženských presvedčení.
Taj al-Din Quba'i odvetil:
„Oni nežijú medzi nami
a neberú nám
naše presvedčenia.
Boh zakázal, aby vôbec
mohli byť jedným z nás.“
Nikto sa nestane učencom
len vďaka rúchu a turbanu.
Učenosť je cnosť
vo svojej úplnej podstate
a či už je tá učenosť
zaodetá tunikou
alebo zimným kabátom,
nie je v tom žiaden rozdiel.
Takto,
za čias Mohameda,
sa pokrytci obliekali
do modlitebných rúch,
aby odlákali moslimov
od Viery.
Ako by mohli
zviešť z cesty moslimov,
ak by sa sami neodeli

ako moslimovia?
Keby kresťan alebo žid
kritizovali islam,
kto by ich počúval?
„Beda tým, ktorí sa modlia,
a predsa nedbajú
o svoje vlastné modlitby,
alebo tým,
ktorí sa veľmi vystavujú
na obdiv ale nestarajú sa
o ostatných.“
[Korán 107:4-7]
Toto sú ale iba slová.
Vy ste zachytili to Svetlo,
ale stále ste nenašli ľudskosť.
Hľadajte ľudskosť:
to je váš pravý účel.
Zvyšok sú len obyčajné
táraniny (rozvláčnosť).
Keď sú slová
komplikovane vyzdobené,
ich účel je zabudnutý.
Účel je koreňom veci,
zvyšok je iba
bolením hlavy.